

توزیع تعیین بخش است

حمزه نودری

جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

از منظر اقتصاددانان کلاسیک، تولید اهمیت اساسی دارد. تولید امری است که قوانین آن جهان‌شمول است؛ یعنی وابسته به تاریخ و جامعه نیست. درحالی‌که توزیع امری است اتفاقی، اجتماعی و تاریخی. این‌س اقتصاددانان ارزش کالا را نیز در تولید جست‌وجو می‌کردند. آنها ارزش را امری عینی می‌دانستند که در فرایند کار تولیدی کالایی به میزان کاری که صرف تولید کالا می‌شود، بستگی دارد. بعدها اقتصاددانان نئوکلاسیک در تحلیل اقتصادی بر اهمیت مصرف و عرضه تأکید کرده و ارزش کالا را نه امری عینی بلکه امری سوبژکتیو و ذهنی تلقی کردند. در میان اقتصاددانان کلاسیک، مارکس دیدگاه متفاوتی داشت؛ هرچند او هم بر تولید تأکید می‌کرد، اما معتقد بود توزیع هم به همان اندازه تولید اهمیت دارد. مارکس در گروندریسه می‌نویسد اقتصاددانانی مانند اسمیت و ریکاردو وقتی از توزیع سخن می‌گویند، منظورشان توزیع فراورده یا محصول است. درحالی‌که توزیع ابزار تولید را در نظر نگرفته‌اند. بنابراین مارکس از اهمیت توزیع ابزار تولید در یک جامعه سخن می‌گوید و آن را مقدم بر تولید به معنای خاص در نظر می‌گیرد. برای تحلیل تولید باید به این نکته توجه کرد که ابزار تولید در جامعه چگونه توزیع شده است. به عبارت دیگر، چه افراد و گروه‌هایی صاحبان و مالکان ابزار تولید هستند.

مارکس، تولید را مهم می‌داند به شرطی که توزیع عوامل تولید را فاز مهم تولید بدانیم. در جهان امروز هرچند تولید و مصرف مهم هستند، اما به نظر می‌رسد توزیع اهمیت تعیین‌کننده‌ای در اقتصاد پیدا کرده است. دیگر آن کسی که تولید می‌کند، سرمایه‌دار اصلی نیست و گویی مصرف و سوژه هم اسیر توزیع هستند. مارکس توزیع را مهم می‌دانست، اما زمانی که از توزیع ابزار تولید سخن گفته شود. باین‌حال، در جهان مدرن، توزیع محصول اهمیت اساسی پیدا کرده است. امروز از پلتفرم‌های اقتصادی و اقتصاد پلتفرمی سخن گفته می‌شود و برخی به غلط می‌پندارند که اقتصاد اساسا متفاوتی را شاهد هستیم، درحالی‌که باید بر مبنای همان اصل توزیع از آن سخن گفته شود. امروزه آنان که سازوکارهای جدیدی برای نمایش و توزیع محصول ایجاد کرده‌اند، سرمایه‌داران بزرگ هستند. آزمون یک پلتفرم توزیع محصول است که مدیرعاملش به‌عنوان دومین ثروتمند در دنیا شناخته می‌شود. همین پلتفرم‌های نمایش و توزیع محصول هستند که مصرف و تولید را جهت می‌دهند. به قول یکی از دوستان، دورانی که تولیدکننده و کارخانه‌دار پولدار بود، گذشته است و صاحبان توزیع، ثروتمند می‌شوند.

سازوکارهای توزیعی هستند که بازار را بیشتر و بیشتر توسعه می‌دهند و تغییراتی اساسی در تولید و مصرف رقم زده‌اند. به نظر می‌رسد آنچه امروز در اقتصاد تعیین‌کننده است، نه تولید بلکه توزیع است. باین‌حال، نباید پنداشت که تولید و توزیع کاملا مجزا از هم هستند و در عین حال یکی هم نیستند. به قول مارکس، حلقه‌ای از یک کل به شمار می‌آیند. اما حلقه توزیع محصول و فراورده که برای اقتصاددانان کلاسیک کم‌اهمیت و سطحی بود، امروز تعیین‌بخش اقتصاد است. در جهان امروز توزیع و نمایش محصول در پلتفرم‌های دیجیتال موضوع اصلی اقتصاد است. کویی روند جدیدی آغاز شده است. در قرن نوزدهم تولید اهمیت اساسی داشت (قرن تولید). در قرن بیستم مصرف یا به عبارتی سمت تقاضا و امروز توزیع نقش بنیادی در اقتصاد دارد. به نظر می‌رسد رابطه بین عناصر اقتصاد را پلتفرم‌های توزیعی تعیین می‌کنند. این توزیع است که تولید و مصرف را به هم متصل می‌کند و تعیین‌بخش در اقتصاد به شمار می‌آید. توزیع پلتفرمی، مایه‌ل را نیز همچون یکی از جنبه‌های خود دربر می‌گیرد.

سازمان آگهی‌های روزنامه شرق

۱۱۹ ۰۳۶ ۸۶۰

دوشنبه ۸ بهمن ۱۴۰۳	
۲۶ رجب ۱۴۴۶	
۲۷ ژانویه ۲۰۲۵	
سال بیست‌ویکم	
شماره ۵۰۳۶	
۲۰ هزار تومان	
۱۲ صفحه	

رادیکال‌های مجلس در راستای اهداف معترضان کفن‌پوش، بار دیگر صحن علنی را به تسویه‌حساب سیاسی با ظریف تبدیل کردند

توپخانه‌ای علیه ظریف

«شرق» احتمال کلیدخوردن مذاکرات در نشست داووس را بررسی می‌کند؛ پیام داووس

وحیده کریمی: در این روزها گویی میدان رزمی ترسیم شده که از یک سو کفن‌پوشان به‌عنوان مردمان عادی معترض در خیابان‌های تهران به نمایشی سیاسی دعوت می‌شوند؛ از سویی دیگر برخی نمایندگان نزدیک به سعید جلیلی و عضو جریان پایداری تریبون مجلس را به تسویه‌حساب سیاسی تبدیل کرده و برخی از امامان جمعه هم به بهانه مذاکرات احتمالی با غرب، دولت را مورد نقد قرار داده و هرگونه مذاکره را ممنوع اعلام می‌کنند. دراین‌میان صدواسیما هم در مخالفت با مذاکرات احتمالی با آمریکا و پیوستن ایران به گروه اف‌ای‌تی‌اف دست به تولید شده و با هر تقدّر رسانه‌ای که شده، سعی در مجاب‌کردن افکار عمومی بابت تقبیح تلاش دولت برای آغاز مذاکرات رفع تحریم‌ها دارد. تلاش برای دوقطبی‌سازی از سوی برخی

شهردار تهران آخرین لایحه بودجه شهرداری تهران

در ششمین دوره مدیریت شهری را به شورا تقدیم کرد

آخرین بودجه

صفحه ۱۰

علی اعطاء گفت‌وگو با «شرق» به بررسی چالش‌های انتقال پایتخت پرداخت

رمزگشایی

از انتقال پایتخت

صفحه ۶

برای دیدن گفت‌وگو اینجا را اسکن کنید

در «شرق» امروز می‌خوانید: تاریخ‌سازی «سینر» در فینال اوپن استرالیا؛ تاج‌گذاری ایتالیایی در ملبورن • موضع وزارت بهداشت در قبال واکسیناسیون HPV

برگزیده‌ها

توقف پرواز مهاجران افغان به آمریکا و ادامه گروگان‌گیری حکومت کابل

خط‌ونشان روبیو برای طالبان

۵

پرسپولیس، صدرنشین جدول را پس زد

گریه بیرانوند در شب خنده آزادی

۹

نگاه

یاد پیامبر

یادداشتی از احمد مسجدجامعی

۱۲

یادداشت

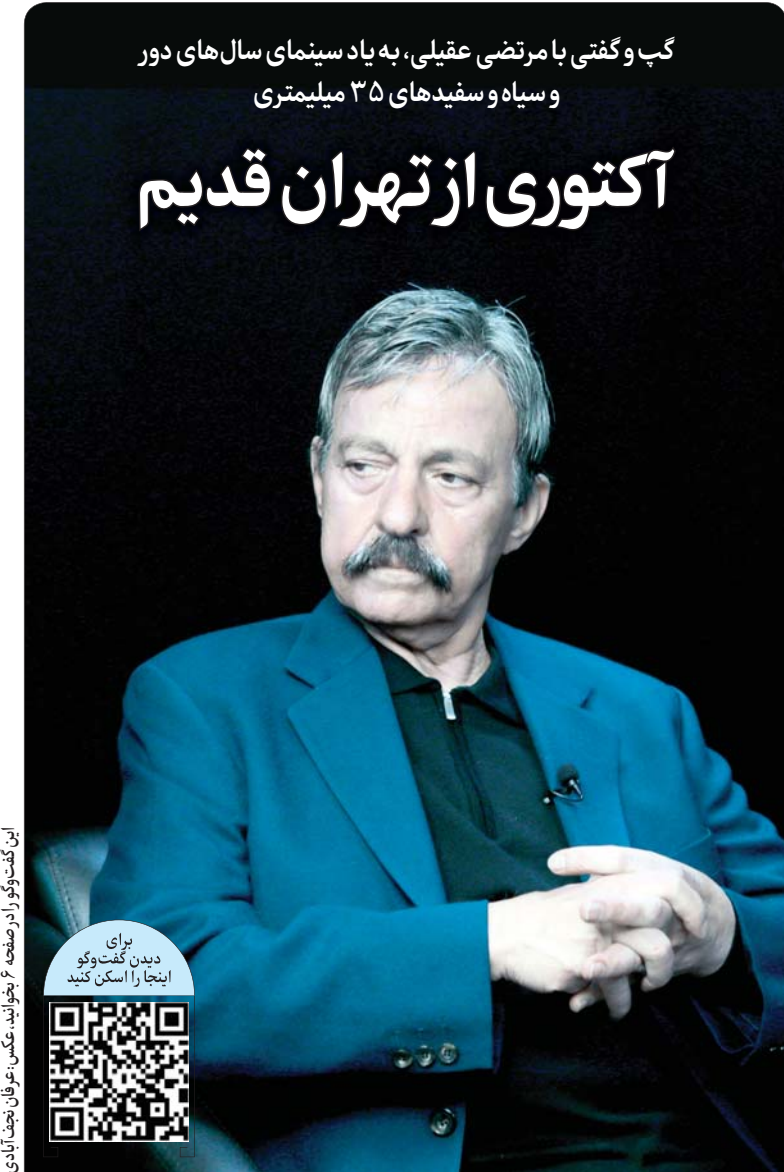
سفر به سرزمین عجایب (۴)

ماهان؛ شهر هزار چهره

پژمان جوزی

رئیس انجمن صنعت ساختمان

گپ و گفتی با مرتضی عقیلی، به یاد سینمای سال‌های دور

و سیاه و سفیدهای ۳۵ میلیمتری

آکتوری از تهران قدیم

برای دیدن گفت‌وگو اینجا را اسکن کنید

این گفت‌وگو را در صفحه ۶ بخوانید.عکس: عرفان نجیب‌آبادی

یک قاب تجربه

گذشته پرافتخار فرهنگی ایران، مسئولیتی برای امروز است

جلیل سارکرازاد

بخشیده و فردوسی که شاهنامه او حماسه‌ای شگرف را در جهان آفریده، گرفته تا اندیشمندان گران‌قدری مانند ملاصدرا در فلسفه، خوارزمی، فارابی، ابن سینا، ابوریحان و صدها شخصیت برجسته علمی که در علوم و فنون مختلف سرآمد روزگاران بلندی بوده‌و در نیکبختی بشریت تأثیر شگفت‌انگیزی بر جای گذاشته‌اند. همگی نشان‌های روشنی از غنای فرهنگی و تمدنی ایران است. در حوزه دین به‌عنوان یکی از ارکان و شاخص‌های پایدار فرهنگ ملی ایرانیان هم‌قدر کافی است که بدانیم دو اصل باور به مبدا ماورایی و توحید و پابندی به اخلاق و عفت عمومی پیوسته مورد احترام و اعتقاد مردمان این سرزمین بوده و ۹ کتاب از ۱۰ کتاب مرع فقه شیعه و سنی از سوی علما و دانشمندان ایران به رشته تحریر درآمده و از این نظر مسلمانان وامدار فرهنگ و تمدن ایرانی‌اند. در ایران باستان داریوش و کوروش (که علامه طباطبایی در تفسیرالمیزان از او به‌عنوان ذوالقرنین و به نیکی یاد می‌کند) دو پادشاه عصر هخامنشیان با آفرینش منشور حقوق بشر

یادداشت

اشتباه وزیر نیرو یا چالش حکمرانی؟

احسان هوشمند

ایران امروز با چالش‌های بسیار بزرگی دست به گریبان است. هر یک از این چالش‌های سهمناک برای ایجاد مسائل و مشکلات بزرگ‌تر ایفاگر نقش مهمی است. بی‌کاری گسترده یا گرانی مسکن، کاهش شتابان ارزش پول ملی، تورم، گرانی و فساد از چالش‌های امروز ایران ماست. این مسائل اجتماعی و اقتصادی خود منشأ آسیب‌ها و مسائل بزرگ دیگری است. مسئله محیط زیست، فرسایش خاک، خشک‌سالی و بهره‌برداری نادرست از آب‌های زیرزمینی یکی از چالش‌های اساسی ایران است و این مسئله خود به‌وجودآورنده مسائل بزرگ‌تری برای شهروندان ایرانی است. اما باید دقت کرد ظهور و استمرار این ابرچالش‌ها و مسائل و مشکلات تحت تأثیر متغیرهای زیادی قرار دارد که مهم‌ترین آن، شیوه حکمرانی در کشور است. به سخن دیگر، بروز بسیاری از ابرچالش‌ها و چالش‌های پیش‌روی کشور و ناترازی‌ها، معلول شیوه و نوع حکمرانی است . یکی از نمونه‌های عجیب، بارز و نگران‌کننده این موضوع، یعنی شیوه حکمرانی کشور، خود را در سخنان رئیس‌جمهوری در جمع استانداران کشور نشان می‌دهد.

رئیس‌جمهور در جلسه استانداران گفت: «دل‌مان نمی‌خواست مازوت بسوزانیم و وزیر نیرو گفته بود اگر دو ساعت خاموشی بدهیم مشکل حل می‌شود، اما محاسبه درست نبود و متوجه شدیم حتی اگر یک روز هم خاموشی می‌دادیم مشکل حل نمی‌شد». این در حالی است که از اواخر آبان یا تبلیغات فراوان گفته شده بود دولت با تصمیمی شجاعانه بین خاموشی و سلامت مردم، دومی یعنی حفظ سلامت مردم را انتخاب کرده و دستور قطع مازوت‌سوزی صادر شده است. برای این منظور، سخنگوی دولت، ایرنا و سایر رسانه‌های همسو با دولت، به‌سرعت دست به کار شدند تا از این اقدام «شجاعانه» استقبال کنند. اما دو ماه پس از دستور توقف مازوت‌سوزی مشخص شد محاسبات وزیر نیرو درست نبوده و مازوت‌سوزی همچنان ادامه دارد! اینکه چرا محاسبه‌ای با این درجه از حساسیت و اهمیت به صورت نادرستی انجام شده، مشخص نیست. از اینکه ارائه چنین گزارشی نتیجه سهل‌انگاری بوده یا یک روال در نظام بوروکراتیک کشور است که آمارها و وضع موجود را مطابق با سلیقه، درخواست و انتظارات مقام بالاتر تنظیم می‌کند، در اینجا سخنی گفته نمی‌شود. باین‌حال، تأکید می‌شود وزارت

نمونه‌ای از حکمرانی شایسته را به نمایش گذاشته‌اند. بناهای باشکوهی مانند تخت جمشید که در میراث فرهنگی جهان، یگانه است، معرف عظمت تمدنی و فرهنگی ایران در دنیا شناخته می‌شود. اینها گوشه ناچیزی از میراث ملموس و ناملموس فرهنگ و تمدن و گذشته پرفرغ و ممتاز ایران است که باید هر ایرانی به آن افتخار ورزد و هویت اصل خود را در آن جست‌وجو کند. اینک آنچه شایسته تأکید است، این است که به فراموشی سپردن مفاخر فرهنگی و توقف در گذشته درخشان نهتنها ضامن استمرار آن نیست، بلکه خسراتی بزرگ را به همراه دارد.

اما احساس تعلق خاطر به اصالت تمدنی و فرهنگی و شناخت ویژگی‌های بارز و ارزشمند و پندآموز آن ضرورتی بایسته و آفرینش جلوه‌های نوین و فاخری از فرهنگ و هنر ایران در عصر حاضر مسئولیتی سترگ است. اگر پیشخوان فرهنگی ایران نتواند آثار نفیس و شخصیت‌هایی در تراز و بزرگ‌تر از حافظ و فردوسی و سعیدی و مولانا بیافریند و تربیت کند و دانشگاه‌ها و مراکز علمی و فرهنگی ایران موفق به معرفی نسلی نو از دانشمندان طراز اول در علوم گوناگون نشوند، نشانه توقف فرهنگی و علمی ایران است، بنابراین مسئولیت امروز نظام حکمرانی کشور به‌ویژه در عرصه‌های فرهنگی و هنری و علمی و همچنین فرهنگ‌وران، اندیشمندان و هنرمندان لاسوز ایران چه آنها که در وطن سکنی گزیده‌اند و چه دیگرباری که دور از سرزمین مادری و هویتی خود زندگی می‌کنند، این است که همت بلند خود را در نگهداری، بازخوانی و بازآفرینی و توسعه فرهنگی ایران به کارمایند.

ادامه در صفحه ۵

در ادامه سفر به شهرهای گوناگون ایران و کسب شناخت و بررسی زمینه‌های سرمایه‌گذاری، راهی ماهان در استان کرمان شدم. ماهان، شهری زیبا در جنوب شرقی ایران از توابع استان کرمان. به استان کرمان رفتم و هدف اصلی‌ام ماهان و کویر لوت بود. می‌خواستم با چشم‌انم از آسمان کویر ستاره بچینم و با در شن‌های روان یک‌دارم. شن‌های روان در کویر ایران به‌مثابه آب می‌مانند، چون نرم هستند و لطافت دارند، اما اگر به حرکت دربیایند و سرعت بگیرند، همه چیز را در خود فرومی‌برند. سفر به استان کرمان را با تجدید دیدار از مزار سرباز وطن حاج قاسم سلیمانی آغاز کردیم. اگرچه درخشان نهتنها ضامن استمرار آن نیست، بلکه خسراتی بزرگ را به همراه دارد. اما حساس تعلق خاطر به اصالت تمدنی و فرهنگی و شناخت ویژگی‌های بارز و ارزشمند و پندآموز آن ضرورتی بایسته و آفرینش جلوه‌های نوین و فاخری از فرهنگ و هنر ایران در عصر حاضر مسئولیتی سترگ است. اگر پیشخوان فرهنگی ایران نتواند آثار نفیس و شخصیت‌هایی در تراز و بزرگ‌تر از حافظ و فردوسی و سعیدی و مولانا بیافریند و تربیت کند و دانشگاه‌ها و مراکز علمی و فرهنگی ایران موفق به معرفی نسلی نو از دانشمندان طراز اول در علوم گوناگون نشوند، متوجه شدم ماهان نیز درگیر همان معضلاتی است که عمده شهرهای ایران زیبایمان درگیر آن هستند؛ امکانات و ظرفیت‌های خدادادی بسیار و نبود برنامه‌ریزی و سرمایه کافی برای رشد و توسعه شهر. این شهر به دلیل قرارگرفتن در دامنه کوه‌های جوپار و پلوار، یکی از مناطق بسیار خوش‌آب‌وهوای استان کرمان است و از شهرهای گردشگری ایران به‌شمار می‌آید. اما

دریخ از یک هتل زیبا و خوب در شان مردم ایران و دریخ از زیرساخت‌های حمل‌ونقل مناسب. ماهان منطقه‌ای است پر از باغ‌های دیدنی و بناهای تاریخی. بیراه نیست آن‌ر را شهر هزار چهره بنامیم. ازجمله باغ‌ها و بناهای مهم ماهان می‌توانم به باغ شاهزاده، حمام باغ شاهزاده، آرامگاه شاه‌نعمت‌الله ولی، خانه یا عمارت شترکلو، هفت‌باغ و مجموعه توریستی آسیاب بادی کرمان اشاره کنم. اقامتگاه ما در هتل شاه‌نعمت‌الله ولی، در نزدیکی مقبره شاه‌نعمت‌الله ولی بود که بسیار مناسب و البته قابل‌رسیدی بیشتر بود. ظاهرا دعوای مالکیت بین دستگاه‌های حاکمیتی ازجمله اوقاف مانع از بازسازی درست و جذب گردشگر شده است که جای بسی تأسف دارد. جنوب ایران آن‌قدر جذابیت و زیبایی دارد که در صورت وجود ناوگان حمل‌ونقل مناسب در کنار اقامتگاه و هتل‌های مناسب، شاهد خیل گردشگران ایرانی خواهد بود. از آنجایی که ایران ما پهناور است و بیشترین تجمع جمعیت در شمال و مرکز واقع شده، دسترسی به شهرهای جنوبی با خودرو،

آن‌هم با این وضعیت جاده‌ها و تصادف‌های موجود، موجب می‌شود تا استان‌های شمالی اولین انتخاب باشند.

ادامه در صفحه ۴